

MEĐUNARODNI SIMPOZIJ
 »SREDNJOGRČKA LITERATURA I SLAVENSKE LITERATURE«

(*Odnosi rukopisnih zbornika*), Solun, 22–24. svibanj 1979.

Grad Solun, koji je u davnini poklonio Slavenima svoja dva najveća sina, slavenske učitelje Ćirila i Metodija, bio je od 22. do 24. svibnja 1979. domaćinom međunarodnog simpozija »Srednjogrčka književnost i slavenske književnosti«. Raspravljalo se o užoj temi simpozija, o slavenskim i grčkim zbornicima i njihovim međusobnim odnosima. Skup je organiziralo Grčko društvo za slavenske studije uz veliko zalaganje njegova neumorna predsjednika prof. Emila Tachiosa i grupe mladih suradnika paleoslavista. Oni su s mnogo entuzijazma sudjelovali u pripremama za simpozij i budno bdjeli nad njim. Zahvaljujući uzornoj organizaciji i rijetkoj discipliniranosti referentata, od kojih ni jedan nije prekoračio vrijeme od 15 minuta koliko je bilo predviđeno za čitanje referata, uspjelo se u tri prijepodneva, u dvorani za konferencije Društva za makedonske studije, čuti 33 referata. Njima se sa raznih strana pokušalo osvijetliti nastanak i sastav slavenskih zbornika, njihov jezik i odnos prema sličnim grčkim zbornicima. U radu simpozija sudjelovalo je četrdesetak znanstvenika, većinom slavista iz 13 raznih zemalja Evrope i Amerike.

Nakon uvodnih riječi prof. Tachiosa, simpozij je 22. svibnja ujutro službeno otvorio ministar za Sjevernu

Grčku — Nicolas Martis, a u ime sudionika simpozija prisutne je pozdravila poznata ruska slavistkinja Lidija Petrovna Žukovska. U svojoj pozdravnoj riječi izrazila je, između ostalog, zadovoljstvo da se ovaj simpozij o bizantskom nasljeđu u slavenskim rukopisnim zbornicima održava u zemlji koju s pravom smatra majkom slavenske filologije, i to u gradu kojemu Slaveni duguju početke svoje pismenosti.

Referatom prof. F. Mareša (Austrija, *Les problèmes textologiques gréco-slaves de la liturgie de St. Pierre*), koji je govorio o grčkoslavenskim tekstološkim problemima liturgije sv. Petra započeo je radni dio simpozija. Na prvoj sjednici pročitano je još osam referata, u kojima je bilo govora o kompilaciji popa Jeremije (A. de Santos Otero, SR Njemačka, *Ein neuer Textzeuge der Kompilation des Pop Jeremia*), o kompilaciji i kompoziciji kao dvjema razinama autorstva (R. Picchio, SAD, *Kompilation and Composition: Two Levels of Authorship in the Orthodox Slavic Tradition*), o srpskim zbornicima i liturgijskim knjigama XIII st. (B. Stipčević, Jugoslavija, *Dodirne tačke srpskih zbornika i liturgičkih knjiga XIII-og v.*). Analizu prološkog čitanja mučenice Anastazije dala je u svom referatu L.P. Žukovska (SSSR, *Vyboročnyj komponentnyj*

analiz spiskov pamjatnika po materijalam prologa), a o južnoslavenskim homiletskim i hagiografskim zbornicima stalnoga karaktera govorila je K. Ivanova (Bugarska, *Južnoslavjanskije omilitičeskie i agiografičeskie sborniki ustojčivogo sostava*). U domovini Aleksandra Velikog bilo je osobito zadovoljstvo čuti predavanje R. Marinokić (Jugoslavija, *Zbornici sa viteškim romanima*) o slavenskoj Aleksandridi i Romanu o Troji. O Pazinskim glagoljskim zbornicima kao mogućim ostacima nekog zbornika tipa čti-mineja govorila je B. Grabar (Jugoslavija, *Les fragments glagolitiques de Pazin*), dok je J. Rusek (Poljska, *Quelques particularités des Sborniki Slaves*) govorio o ćirilskom Bđinskom zborniku koji sadrži živote svetica. U druga dva dana pročitani su još ovi referati: B. Rajkov, Bugarska, *Sur l'étude du contenu et des sources des recueils de Rila du moine Mardarij du XVe–XVIe s.*, H. Kodov, Bugarska, *Vladislav Gramatik i negovite sborniki*, B. Pseftongas, Grčka, *Le codex 388 du monastère Iviron, dit Ὠκεανός*, R. Pope, Kanada, *Hilandar No. 485 as a Sbornik: The Principles According to Which it Was Compiled*, M. Oeconomou, Grčka, *Le Gorički zbornik. Sa provenance et son contenu*, E. Litsas, Grčka, *Die griechische Handschriften des 17.–18. Jahrhunderts (Prolog zu einem Forschungsprogramm)*, L. Moszyński, Poljska, *Voprosy perevoda grečeskih slovo-obrazovanij s otricatelnoj pristavkoj 'a – v jazyke drevnejšego staroslavjanskogo sbornika*, V. Antić, Jugoslavija, *Krajnji slovenski Jug kao mesto gde su nastali rani slovenski prevodi sa grčkog jezika*, G. Mihailă, Rumunjska, *Ouevres littéraires byzantines dans quelques manuscrits slavo-roumains*, D. Nastase, Grčka, *Unité et continuité*

dans le contenu des recueils manuscrits slavo-roumains, dits »miscellanées«, V. Veder, Nizozemska, *La manipulation des textes traduits: des slova aux sborniki*, P. Ilijevski, Jugoslavija, *Greek-Slavonic Interrelations Reflected in Damascenus Studite's Thesaurus and its Church-Slavonic Translations*, E. Blahová, ČSR, *Die Sprache der Bibelzitationen im Uspenskij Sbornik*, F.J. Thomson, Belgija, *A Preliminary Survey of Greek and Slavic Florilegia Prior to the 14th Century*, Đ. Trifunović, Jugoslavija, *Zbornik sa delima Dionisija Areopagita u prevodu inoka Isaije*, M. Capaldo, Italija, *La structure de l'Izbornik Svjatoslava de l'an 1073 et de son prototype byzantin*, D. Kaimakis, Grčka, *Physiologos et sa tradition manuscrite*, L. Juhas, Jugoslavija, *Zbornici sa Životom Stefana Nemanje od Stefana Prvovenčanog*, V. Tăpkova-Zaimova, Bugarska, *Les textes démétriciens dans le recueil de Rila et dans la collection de Macaire*, Ph. Malingoudis, Grčka, *Anmerkungen zur Verfassungsterminologie des Codex Suprasliensis*, D. Bogdanović, Jugoslavija, *Preteče Isihazma u srpskim zbornicima XIV. veka*, A.-E. Tachiaos, Grčka, *De la Philokalia au Dobrotoljubie. La formation d'un sbornik*, J. Tarnanidis, Grčka, *Les derniers créateurs de Sborniki*, K. Kuev, Bugarska, *Sačinienieto na Georgios Chirovoskos Περι τρώπων v starite slavjanski literaturi*. Više podataka o pojedinim referatima može se naći u dosta detaljnom i kritičkom osvrtu V. Vedera, u 3. br. informativnog biltena ПОЛАТА КЪНИГОПИСНАТА за 1981, str. 54–63.

Ovaj bez sumnje vrlo uspješan i jedinstven simpozij koji je brojnim medievalistima pružio mogućnost susreta i izmjene mišljenja zaključio je prof. Tachiaos. Izražavajući želju i

ostalih sudionika na simpoziju da se nastavi s takvim vrstama susreta, prof. Tachiaos predložio je kao temu sljedećeg simpozija – Zbirke rukopisa kao žanrovi grčke literature i slavenskog srednjeg vijeka. U diskusiju o toj temi uključila se i B. Grabar, predstavnik Staroslavenskog zavoda u Zagrebu,

koja je istakla da takva formulacija teme simpozija isključuje veliki dio bogate hrvatskoglagoljske crkvenoslavenske baštine koja je samo djelomice, i to indirektno, bila pod utjecajem grčke literature dok je više literarnih poticaja primala sa Zapada.

Biserka Grabar

ZNANSTVENI SKUP O GLAGOLJAŠTVU OTOKA KRKA

Od 10. do 12. listopada 1980. god. održan je u Vrbniku na otoku Krku prvi znanstveni skup o glagoljaštvu otoka Krka. Skup je organiziralo Teološko društvo »Kršćanska sadašnjost« iz Zagreba. Prije podne prvoga dana nakon pozdravne riječi organizatora upućene sudionicima skupa slušali smo tri predavanja: msgr M. Bolonić: *Profil krčkoga glagoljaša u prošlosti*, dr J. Bratulić: *Glagoljska književnost između Istoka i Zapada* i dr A. Benvin: *Prenošenje glagoljske tradicije u liturgiji*. Prijepodnevi sastanak okončan je promocijom knjige M. Bolonića: *Otok Krk – kolijevka glagoljice* i J. Tandarića: *Čini Mise* koja sadržava prijevode staroslavenskih kanona. Istoga dana poslije podne, nakon obilaska Vrbnika, nastavljen je radni dio skupa priopćenjem triju referata: dr J. Tandarić: *Krčki glagoljski obrednici* (referat je posvećen uspomeni Krčanina dr. h.c. Vj. Štefanića), dr A. Badurina: *Iluminacije krčkih glagoljskih rukopisa* i dr B. Fučić: *Kulturnopovijesni aspekti glagoljske epigrafije*. Oko pedesetak slušatelja aktivno je pratilo predavanja i živo sudjelovalo u diskusiji tražeći dodatna pojašnjenja problematike o kojoj je bilo riječi.

Drugoga dana organizator je predvidio posjet najznačajnijim glagoljaškim mjestima otoka Krka uz stručno vodstvo dr B. Fučića. Zbog nepredviđenih poteškoća otpao je posjet Omišlju i Dobrinju, ali su sudionici skupa prema programu posjetili Jurandvor s Baškom, grad Krk i Porat gdje su im domaći trećoreci priredili 'glagoljaški ručak'. Navečer 11. listopada Vrbničani su za svoje goste organizirali u župnoj crkvi glagoljaško pjevanje vrbničkih kapara, ugledne bratovštine sv. Ivana Krstitelja. Snažno i dostojanstveno pučko pjevanje starodrevnoga Gospina plača u izvornoj nošnji 'bratie' bio je upečatljiv doživljaj koji se duboko dojmio svih prisutnih. U nedjelju prije podne sudionicima skupa priređena je u župnoj crkvi pučka staroslavenska misa na kojoj se ponovno mogla doživjeti sva ljepota i snaga otočkih glasova koji su uz zvukove narodnoga glazbala – sopila pjevanjem potvrđivali svoju duboku ukorijenjenost u dugu tradiciju koja je gotovo 11 stoljeća živjela među Krčanima i sačuvala im živu svijest o kulturnoj samobitnosti. U toku održavanja skupa u dvorani hotela »Vrbniče nad morem« bile su izložene dragocjene originalne

SLOVO

30

ČASOPIS STAROSLAVENSKOG ZAVODA U ZAGREBU

ZAGREB 1980.

S L O V O

ČASOPIS STAROSLAVENSKOG ZAVODA
»SVETOZAR RITIG«
Instituta za filologiju i folkloristiku, p.o. Zagreb

Izlazi jedanput godišnje

UREDNIŠTVO: 41000 ZAGREB, DEMETROVA 11

BROJ: 30

Urednički odbor:
ANICA NAZOR, MARIJA PANTELIĆ,
JOSIP TANDARIĆ

Glavni urednik:
ANICA NAZOR

Odgovorni urednik:
BISERKA GRABAR

Tehnički urednik:
JOSIP MILIĆ

Lektor tekstova na hrvatskom jeziku:

ZRINKA VUKOVIĆ

Korektori:
JASNA VINCE, JOSIP MILIĆ

Ovaj broj časopisa Slovo izlazi uz finansijsku pomoć Republičke zajednice za znanstveni rad SR Hrvatske, SIZ-VII.

Tisak: Štamparski zavod »Ognjen Prica«, Zagreb, 1981.

Josip Broz Tito
1892 — 1980.

Josip Broz Tito lista faksimilirano izdanje Hrvojeva misala